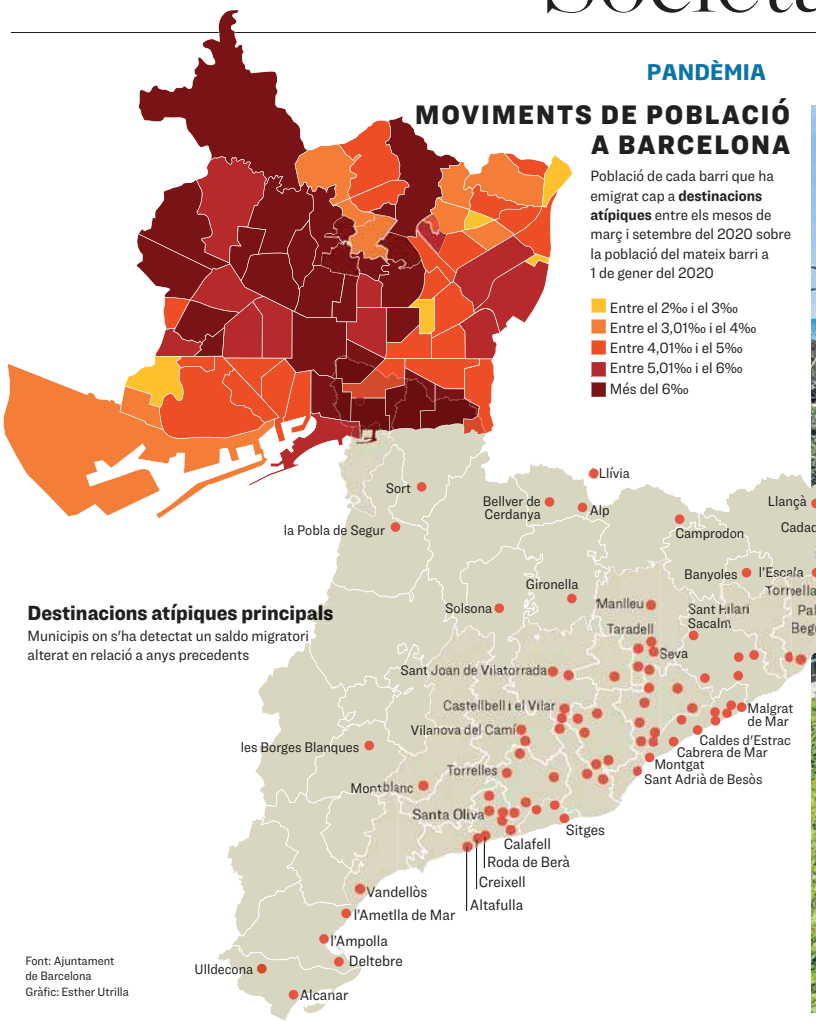
Societat

PANDÈMIA

"No enyoro Barcelona": el covid fa créixer el desig de deixar la ciutat

Els experts coincideixen que respon al moment de crisi però avisen del risc d'un creixement suburbà

MARIA ORTEGA
BARCELONA

Era una idea que li ballava pel cap sovint però que per por i per incompatibilitats laborals havia anat guardant al calaix de les aventures pendents. El covid li va donar l'impuls definitiu per marxar de Barcelona i provar el que és viure en una casa allunyada de la ciutat. Primer, al Ripollès, i ara en un projecte comunitari en una masia al Vallès Oriental, entre Cardedeu i la Garriga: una casa que comparteix amb cinc persones més, amb espais per a cadascú i d'altres per fer vida en comunitat, com l'hort o el *coworking*. La Diana Mateo, que és dissenyadora gràfica i té 30 anys, és una dels milers de barcelonins a qui la pandèmia i la possibilitat de teletreballar han convençut d'exiliar-se de la gran ciutat i provar com es viu en ambients més relaxats i, sobretot, amb més espai lliure i més verd. Llocs on l'habitatge –i la vida en general– tenen preus més assequibles: un estudi de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona demostra que el cost de la vida a Barcelona és un 13,3% més car que el de la mitjana de Catalunya. I això, ara que les restriccions han eliminat bona part de les propostes que ofereix la ciutat, pesa de manera més notòria. "Era el moment d'intentar-ho", resumeix la Diana.

Va marxar primer amb dubtes, per una temporada que no sabia si seria curta: "Surts de Barcelona i no saps què passarà, si trobaràs el que busques o si trobaràs a faltar el que

Decisió
Alguns barcelonins s'han empadronat a la segona residència

tenies". Però ara confessa que no té cap intenció de fer marxa enrere: "No enyoro Barcelona". I que ha descobert una percepció diferent del temps: "Aquí tot passa més a poc a poc: tinc temps de fer coses que m'agraden, com tenir cura de l'hort o fer activitats artístiques ". I tot –remarca– a un preu que a Barcelona seria impossible. El que sí que creu que trobarà a faltar és l'oferta cultural de la ciutat, però això, amb tantes restriccions, diu que encara no ho ha notat. Tot just fa set mesos que va canviar de vida.

El Joan Oller, de 36 anys, i la seva parella també estan convençuts que, a curt termini, no tornaran a Barcelona. La ciutat els va expulsar quan miraven pisos de compra després que els apugessin el lloguer i la pandèmia els va acabar de convèncer de marxar. Al desembre es van comprar un pis a Sabadell i, tot i que es confessen enamorats de la vida que portaven a Barcelona, asseguren que estan "molt a gust" a la ciutat que els ha acollit: "Pel preu on ara tenim un pis que ens agrada molt només ens hauríem pogut permetre un forat a Barcelona".

Molts altres barcelonins han aprofitat el context sanitari per convertir el que era la segona residència en l'habitatge habitual i instal·lar-se en municipis de platja com Altafulla –on l'últim any hi ha hagut 115 altes més al padró que l'anterior– o poblacions de muntanya com Bellver de Cerdanya –que ha vist créixer el padró en uns 180 veïns–. D'altres s'han traslladat a poblacions residencials, però de dimensions més reduïdes. L'Ajuntament de

ASSESSORAMENT A 6.200 DONES EN SITUACIÓ PRECÀRIA

L'Ajuntament de Barcelona va oferir assessorament laboral a 6.200 dones en situació precària el 2020. Segons la tinent d'alcalde de Drets Socials i Feminismes, Laura Pérez, l'objectiu és "evitar" que les dones siguin les més afectades i les que tenen "més dificultats" per sortir de la pobresa. El consistori també va augmentar el nombre de contractes municipals que incorporen clàusules d'equitat de gènere i va incrementar l'atenció psicològica a les dones cuidadores.

La Diana Mateo treballant a la masia on s'ha instal·lat a viure després de marxar de Barcelona. PERE VIRGILI

13.000
veïns menys
El padró de Barcelona va registrar, entre el gener i l'octubre del 2020, una pèrdua de 13.094 habitants

30%
diu que marxaria
El 30% dels barcelonins responen ara que, si tinguessin possibilitats de marxar a viure fora de la ciutat, ho farien

Barcelona ha detectat un flux "atípic" de moviments de veïns de la ciutat cap a aquest tipus de poblacions. I calcula, basant-se en el padró, que entre els mesos de gener i octubre de l'any passat la ciutat va perdre 13.094 habitants, una dada que ha de tenir en compte el fre a la immigració, que fins ara compensava les sortides de la ciutat i deixava el saldo migratori en positiu. En context de pandèmia, el flux de sortides va créixer un 8% i el d'arribades es va desplomar un 43,7%.

Aquesta setmana, l'enquesta de serveis municipals confirmava amb dades aquest cert desencantament urbà en el context de la pandèmia: un 30% dels barcelonins diuen ara que marxarien de la ciutat si s'ho poguuessin permetre, un percentatge que dobla el de fa quatre anys. I la ciutat, tot i mantenir un notable, obté la seva pitjor nota quant a satisfacció de viure-hi: un 7,3.

La clau, però, avisava el regidor de Presidència de l'Ajuntament, Jordi Martí, serà veure si aquesta tendència està vinculada a la pandèmia, a restriccions com la de no poder sortir els caps de setmana o si ha arribat per quedar-se; és a dir, acotar quants canvis de padró són estratègics per poder viure millor en temps de restriccions i quants són decisions vitals. El consistori entén que ara molts barcelonins s'han traslladat a ciutats que queden a poca distància de Barcelona –trajectes de mitja hora o quaranta minuts– i que, a la pràctica, dormen fora de la ciutat però hi segueixen fent vida. Que "se l'enduen sota el braç", en paraules de Martí, que no percep un canvi en les formes de vida "urbanites". Cap amenaça per a les ciutats.

"Aquest model de creixement suburbà no és sostenible, és incompatible amb la lluita contra el canvi climàtic", alerta la urbanista Maria Buhigas, que va ser regidora d'ERC a Barcelona. Defensa que l'opció de fer tot el paquet de viure fora pot contribuir a repoblar la Catalunya buida, però que la de viure en un lloc i seguir utilitzant tots els serveis de la ciutat compacta no és sostenible: "Si la fugida es produeix per reequilibrar municipis de la Catalunya buida, cap problema. Si és per a una segona onada de suburbanització, ens ho hem de fer mirar".

Dels barris més rics

Buhigas demana, en qualsevol cas, analitzar bé les dades abans de precipitar titulars i tenir clar que qui marxa en el context actual és qui s'ho pot permetre: per situació econòmica i laboral. De fet, l'estudi de l'Ajuntament sobre fluxos de població ja constata que els barris d'on estan sortint més veïns cap a altres municipis catalans són els de renda més alta, com Pedralbes o les Tres Torres. I l'enquesta de serveis municipals mostrava puntes de satisfacció de viure a Barcelona en zones populars com els barris del nord de Nou Barris. "La ciutat encara representa les oportunitats", remarca Buhigas.

També la professora del departament de geografia de la UB Lola Sánchez demana prudència en les anàlisis, perquè encara no hi ha dades tancades i perquè les tendències que s'apunten podrien desaparèixer quan acabin les restriccions. Si ara els barcelonins responen que tenen més ganes de marxar, apunta, pot ser perquè en context de pandèmia les aglomeracions urbanes s'associen al risc. Però això podria canviar quan es perdi la por, per exemple, al transport públic, i també si s'acaba l'opció del teletreball.

Barcelona ja fa anys que envia veïns a poblacions pròximes, per exemple, del Maresme o del Vallès, però fins ara això quedava compensat per l'arribada de població estrangera. Sánchez coincideix amb Buhigas que el risc seria fer créixer la "taca urbana": la dispersió. Una realitat que no creu que s'arribi a donar un cop es normalitzin les condicions de vida i de treball, com tampoc creu que la crisi del covid tingui en el repoblament de zones que ara estan buides. "Sembla improbable qualsevol reconfiguració de la regió metropolitana lligada als moviments que s'estan donant, però això no vol dir que no hi pugui haver algun impacte en els municipis receptors", defensa Antonio López Gay, expert del Centre d'Estudis Demogràfics i del departament de geografia de la UAB. Assenyala que el detall de l'enquesta municipal evidencia que qui més diu que marxaria són les famílies amb nens, molt afectades pel confinament domiciliari, i que els últims dos anys ja s'anava veient un increment del percentatge de barcelonins que responien que si poguessin deixarien la ciutat, probablement pels preus de l'habitatge: "Se'm fa difícil pensar que Barcelona es buidi. Això és com quan busques aparcament: quan surt un cotxe n'arriba un altre, els fluxos s'aniran normalitzant".

Padró
Municipis com Altafulla o Bellver de Cerdanya han crescut en població

Radiografia
"És difícil pensar que Barcelona perdrà població quan passi el covid"

La possibilitat de més espai

"El que ha fet la pandèmia és demostrar a molts barcelonins que el canvi és possible, que es pot viure fora de Barcelona. Sobretot, després de l'infern que va suposar per a moltes persones el confinament domiciliari en un pis", apunta l'urbanista Andreu Ulied, que veu fins i tot baix el percentatge del 30% de barcelonins que ara canviarien de lloc de residència. "Molts han vist la diferència de poder viure amb més espai, sense tant de soroll de fons i amb espais verds", afegeix, i assegura que la manera que té la ciutat de "seduir" la gent que ara té dubtes sobre si val la pena seguir-hi vivint és accelerar les transformacions per anar guanyant espais pacificats, amb menys trànsit i més espais on respirar.

"Fa mesos que sospito que aquesta tendència anirà a més", pronosticava la sociòloga Emma Pivetta, que és professora de l'EU Business School, quan l'arquitecta Maria Sisternas anunciava que la pandèmia li havia fet fer el cop de cap i canviar Barcelona per Girona. Ara, amb les primeres xifres que ja confirmen aquests moviments poblacionals, Pivetta avisa que caldrà estar atents a situacions com el necessari augment de serveis a les petites poblacions que ara reben més veïns i les conseqüències que això pot comportar i, també, caldrà veure què passa amb l'habitatge a Barcelona: qui es queda els pisos que alliberen els barcelonins –si els arriben a alliberar– i quin impacte té això.

La sociòloga apunta a "l'ofegament de les classes mitjanes" com a punt clau per explicar aquest cert desencantament amb la ciutat: persones que senten que paguen un preu massa alt per viure a Barcelona i que comencen a pensar que no els compensa i que a fora viurien millor.